

พรรคภูมิใจ

ต้องเป็นกลาง

ภารกิจสำคัญของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) คือการจัดการเลือกให้บริสุทธิ์และเที่ยงธรรม ที่สำคัญต้องไม่เข้าข้างใคร โดยเฉพาะพรรคการเมืองที่สนับสนุนคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) เพราะสังคมไทยคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบ 5 ปี หลังเกิดการปฏิวัติรัฐประหารที่กำลังจะเกิดขึ้นในเดือน ก.พ. 2562 ต้องได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและนานาชาติ ถือเป็นภารกิจสำคัญของ กกต.

แต่ กกต.ทำงานไปไม่ได้ทำอะไรกลับเกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ ล่าสุด กกต.เร่งรัดกรอบเวลารับรองพรรคการเมืองใหม่จากเดิม 90 วัน เปลี่ยนมาเป็น 45 วัน มีเสียงครหาว่าทำเพื่อเอาใจพรรคการเมืองหนึ่งหรือไม่ โดยเฉพาะพรรคพลังประชารัฐ (พปชร.) ที่เพิ่งยื่นจดจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งทราบตัวพรรคแห่งนี้หัวหน้าพรรคเป็น 1 ใน 4 รัฐมนตรีรัฐบาล คสช.ที่สนับสนุน พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในฐานะหัวหน้า คสช. เป็นนายกรัฐมนตรีอีกสมัย และปฏิเสธยากว่าที่มาของ กกต.ชุดนี้ รัฐบาล คสช.เป็นผู้ทำคลอดย่อมหลีกเลี่ยงการถูกวิจารณ์ได้ยากกว่าทำงานเอียงข้างพรรคการเมืองที่สนับสนุน คสช.

สิ่งที่สังคมคาดหวัง กกต.ต้องทำงานตามกฎหมายไม่ใช่ทำงานภายใต้การครอบงำของฝ่ายใด เพราะบางพรรคเริ่มออกมาไว้วางใจว่า กกต.ใช้มาตรการเดิมต้องรอเวลาเกือบ 100 วัน กว่าที่ กกต.จะรับรองให้และถูกตรวจสอบอย่างเข้มงวดกว่าจะได้เป็นพรรคการเมืองประเด็นดังกล่าวเป็นเพียงหนึ่งในหลายๆ ข้อครหาเท่านั้น

อาทิ กรณีที่พรรคการเมืองหนึ่ง ระบุว่า กกต.สั่งห้ามเรื่องการรับเงินบริจาค และห้ามการขายสินค้าหรือของที่ระลึกของพรรคเพื่อระดมทุนเข้าพรรค โดย กกต.อ้างว่าเป็นการจัดกิจกรรมทางการเมืองเพื่อการศึกษาหาเสียง แต่อนุญาตให้รับบริจาคในระดับกรรมการบริหารพรรคและกรรมการสาขาพรรคเท่านั้น ดังนั้นจึงเกิดข้อสงสัยว่า ข้อห้ามของ กกต.ดังกล่าวเป็นการใช้กฎหมายสกัดกั้นพรรคการเมืองหรือสนับสนุนให้ประชาชนสนับสนุนพรรคการเมืองกันแน่

หรือบางพรรคการเมืองสามารถเดินสายหรือจัดกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างเปิดเผย แต่บางพรรคแค่ขยับตัวยอมถูกจับผิดทันที เช่น กรณีอดีต สส.พรรคเพื่อไทยเดินทางไปต่างประเทศ ดังนั้นการตรวจสอบพฤติกรรมนักการเมือง กกต.ต้องวินิจฉัยอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรมที่สำคัญ กกต.ต้องกล้าตักเตือนรัฐบาล คสช.ด้วย หากเกิดความผิดพลาดกระทำการที่สร้างความไม่เป็นธรรมในการเลือกตั้ง หรือเอื้อประโยชน์ให้พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง ไม่ใช่สิ่งไหนเลย

ดังนั้น เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้ กกต.ต้องอธิบายถึงเหตุและผลว่าทำไมจึงเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานในเรื่องนี้ และมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใดในการเร่งรัดการรับรองพรรคการเมืองให้เร็วขึ้นเป็นการทำให้เกิดประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลในการจัดการเลือกตั้งหรือเกิดประโยชน์แก่พรรคการเมือง หรือ กกต.อย่างไร

หลักเกณฑ์ใหม่ที่ถูกมองว่าไม่ได้สร้างความเสมอภาคในการตรวจสอบพรรคการเมืองทุกพรรคเท่าเทียมกัน ดังนั้น กกต.ต้องไม่ปล่อยให้เรื่องนี้กลายเป็นคลื่นกระทบฝั่ง ต้องออกมาชี้แจงเพื่อสร้างความมั่นใจและสร้างบรรยากาศทางการเมืองที่ดีให้เกิดขึ้น เพราะหน้าที่ของ กกต.คือ องค์กรอิสระที่ทำงานเป็นกลางในการจัดการเลือกตั้งเพื่อพาประเทศไทยสู่ระบอบประชาธิปไตย ■

หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์

ก่อตั้งเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2546 โดยมี บริษัท บางกอก โพสต์ จำกัด (มหาชน) เป็นเจ้าของ ผู้พิมพ์ ผู้โฆษณา สำนักข่าวเลขที่ 136 ถนน ณ ระนอง แขวงสุทโธธานี คลองเตย กรุงเทพฯ 10110 โทร. 02-616-4000 โทรสาร. 02-616-4201, 02-616-4202

- บรรณาธิการ** : วุฒิ นนทฤทธิ์
Ext. 4224 e-mail : wu@posttoday.com
- รองบรรณาธิการ** : พิเชษฐ์ ชูรักษ์
Ext. 4230 e-mail : pichetw@posttoday.com
- รองบรรณาธิการ** : ชลลดา อิงศรีสว่าง
Ext. 4236 e-mail : choladai@posttoday.com
- ผู้ช่วยบรรณาธิการ** : พรพรต ชัยศรีบุญเรือง
Ext. 4251 e-mail : pomprotc@posttoday.com
- ฝ่ายข่าวการเมือง** : วิษณุ นุ่นทอง
Ext. 4229 e-mail : wissanun@posttoday.com
- ฝ่ายข่าวแมกกาซีน** : ปณิญา สุวรรณบาล
Ext. 4256 e-mail : panitaw@posttoday.com
- ฝ่ายข่าวนโยบายเศรษฐกิจ** : เบญจวรรณ รัตนวิจิตร
Ext. 4247 e-mail : benchawan@posttoday.com
- ฝ่ายออกแบบ** : สุไลมาน ตือราแม
Ext. 4267 e-mail : sulaimand@posttoday.com
- หัวหน้าข่าว** : ชีวรัตน์ กิจนภานพวงศ์
Ext. 4239 e-mail : shewaratk@posttoday.com
- ฝ่ายข่าวหุ้น-ตลาดทุน** : เจียรนัย ฤคเมธี
Ext. 4242 e-mail : jiaranai@posttoday.com
- ฝ่ายข่าวต่างประเทศ** : นันทิยา เรขชรายุทธ
Ext. 4263 e-mail : nantiyaw@posttoday.com
- ฝ่ายข่าวกีฬา** : เปรมาดิ ปานทอง
Ext. 4264 e-mail : premvadeep@posttoday.com
- ที่ปรึกษาของบรรณาธิการ** : วิมลพรรณ ปิณฑวิชัย
Ext. 4226 e-mail : vimolphunp@posttoday.com
- ที่ปรึกษาของบรรณาธิการ** : สมาน สุดโต
Ext. 4225 e-mail : samans@posttoday.com
- ฝ่ายโฆษณาพิเศษ** : โทร 02-616-4441 e-mail : display@bangkokpost.co.th
- ฝ่ายโฆษณาแยกประเภท** : โทร 02-616-4388
- ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์** : โทร 02-616-4444

เกียรติศักดิ์ พวงกลีบ

แม้ว่าจะเป็นช่วงโค้งท้ายการทำงาน ของรัฐบาล แต่กระทรวงการคลังยัง เดินหน้าออกกฎหมายการเงินการคลัง เพื่อวางโครงสร้างพื้นฐานของเศรษฐกิจ ให้มีความเข้มแข็งมั่นคง จะได้ขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ

ล่าสุด คณะรัฐมนตรี (ครม.) เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) การกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงิน เพื่อกำกับดูแลธุรกิจนั้นแบ่ง 5 ประเภทที่ยังไม่มีหน่วยงานกำกับดูแลชัดเจน และมีมูลค่าของธุรกิจ 1 ล้านล้านบาท ประกอบด้วยสินเชื่อรายย่อยระดับจังหวัด ภายใต้การกำกับ (สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์) 330 ล้านบาท สินเชื่อที่มีการรับสมุดคู่มือจดทะเบียนรถเป็นประกันการชำระหนี้ (สินเชื่อทะเบียนรถ) 2 แสนล้านบาท การให้เช่าซื้อ 5 แสนล้านบาท การให้เช่าแบบลีสซิ่ง 2.27 แสนล้านบาท และแพคเกจ 6.7 หมื่นล้านบาท ตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

สาระสำคัญของ พ.ร.บ.ประกอบ ด้วยบทบัญญัติ 3 หมวด 74 มาตรา โดย รว.คลัง เป็นผู้รักษาการ การกำกับจะดำเนินการโดยคณะกรรมการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงิน ที่มีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน โดยมีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการกำกับดูแลผู้ให้บริการทางการเงินมีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการทางการเงินให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด เหมือนกับที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) กำกับดูแลบริษัทประกันภัยและประกันชีวิต

การออกกฎหมายดังกล่าว กระทรวงการคลังมุ่งเน้นการกำกับดูแลด้านการให้บริการให้มีมาตรฐานและมี การปฏิบัติตามผู้บริโภคอย่างเป็นธรรม ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการทางการเงินให้ดีขึ้น

คลังปัญญาโลก

ปากกั นองพวง
ผู้เชี่ยวชาญ สถาบันคลังปัญญา
ด้านยุทธศาสตร์
วิทยาลัยธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต

ตอนที่แล้วกล่าวไว้ว่าต้องกลับไปดูประวัติศาสตร์จีนจากช่วงที่เรียกว่า ศตวรรษแห่งความอภัยเป็นต้นมา จึงจะเข้าใจภาวะการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจีนวันนี้ ว่าตลอดราว 150 ปีที่ผ่านมา ประชาชาติจีนอยู่ในภารกิจหนึ่งเดียวคือ พยายามฟื้นความภาคภูมิใจ และเจริญรุ่งโรจน์ของตนในอดีตกลับมาเป็นแรงขับในการเมืองจีนยุคปัจจุบันที่กำลังเข้าใกล้เป้าหมายดังกล่าว

ข้อคิดข้างต้นมาจากส่วนหนึ่งของหนังสือ **จีนมหาอำนาจโลก : จากศตวรรษอภัยสู่ยุคแห่งความรุ่งโรจน์** โดย ศ.ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ประธานสถาบันคลังปัญญาด้านยุทธศาสตร์ชาติ และอธิการบดีวิทยาลัยธุรกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต ร่วมกับ ศ.ดร.สุรเกียรติ์ เสถียรไทย อดีตเอกอัครราชทูต วิทยาลัย คุสกูล ศ.ดร. หยู ฉวิน น.ส.ยุวดี คาดการณ์ไกล และ รศ.ดร.กวี จึง

เหตุที่ว่าจีนใกล้ความสำเร็จในการฟื้นความรุ่งโรจน์ของประเทศนั้น ศ.ดร.เอนก ชี้ว่า ดูจากจีนยุคสังคมนิยมหลังการประทุสมัชชาพรรค

คุณนั้นแบงก์ทั้งระบบ ป้องกันเอาเปรียบลูกค้า

ธุรกิจของผู้ให้บริการทางการเงินดังกล่าว ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินทั้ง 5 ประเภทได้อย่างมั่นใจ รวมทั้งจะช่วยให้ภาครัฐมีข้อมูลภาพรวมเกี่ยวกับการให้บริการทางการเงินประเภทต่างๆ อย่างเพียงพอ เพื่อช่วยส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินที่ทั่วถึงและเป็นธรรมของประชาชนต่อไป

ทั้งนี้ กระทรวงการคลังตั้งความหวังว่ากฎหมายจะผ่านมีผลบังคับใช้ในรัฐบาลชุดนี้ หรือเริ่มใช้ได้ในปีหน้า โดยกฎหมายกำหนดว่า หลังกฎหมายมีผลบังคับใช้ภายใน 1 ปี จะต้องมีการตั้งสำนักงานและคณะกรรมการเพื่อเริ่มกำกับดูแลนั้นแบ่งทั้ง 5 ประเภท

ในระยะเริ่มแรกจะมีการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการทางการเงินรวม 5 ประเภท จะถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สินเชื่อพีโกไฟแนนซ์ สินเชื่อทะเบียนรถ โดยผู้ให้บริการกลุ่มนี้จะต้องได้รับใบอนุญาตในการประกอบธุรกิจจากสำนักงาน หากไม่มาดำเนินการมีโทษทั้งจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสนบาท

สำหรับกลุ่มที่สอง ผู้ให้บริการทางการเงินประเภทที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ได้แก่ การให้เช่าซื้อ การให้เช่าแบบลีสซิ่งและแพคเกจอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการประกอบ

ต้องขึ้นทะเบียนในการประกอบธุรกิจกับสำนักงาน หากไม่มาดำเนินการจะมีโทษปรับไม่เกิน 1 แสนบาท

สำหรับการควบคุมอัตราดอกเบี้ย คาดว่ากระทรวงการคลังจะยึดหลักเกณฑ์ของการปล่อยกู้ของสินเชื่อพีโกไฟแนนซ์เป็นหลักคือ ปล่อยกู้ได้รายละไม่เกิน 5 หมื่นบาท และคิดดอกเบี้ยได้ไม่เกิน 36% โดยที่ผ่านมามีลูกค้าประมาณ 6 ล้านราย

นอกจากนี้ ในส่วนของ ธปท.ยังได้ออกแนวทางกำกับดูแลสินเชื่อที่มีทะเบียนรถยนต์เป็นหลักประกัน โดยมีสาระสำคัญคือ ให้ผู้ประกอบการที่ไม่มีใบอนุญาตจะต้องยื่นขอภายใน 60 วัน ส่วนผู้ที่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อบุคคลจะต้องแจ้งให้ ธปท. รับทราบและปล่อยกู้ได้เลย กำหนดให้ผู้ก่อใบอนุญาตและเพิกถอนคือกระทรวงการคลัง

สำหรับผู้ประกอบการรายใหญ่จะต้องมีทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ 50 ล้านบาท คิดดอกเบี้ยจำนำรถได้ไม่เกิน 28% ไม่กำหนดวงเงินให้สินเชื่อให้ขึ้นกับมูลค่ารถ ค่าพวงมาลัยต้องคิดตามจริง ส่วนผู้ประกอบการรายย่อยที่อยู่ภายใต้ขอบเขตของพีโกไฟแนนซ์ กลุ่ม

นี้จะให้บริการได้เฉพาะในจังหวัด มีทุนจดทะเบียน 5 ล้านบาทขึ้นไป วงเงินสินเชื่อ 5 หมื่นบาท/ราย คิดดอกเบี้ยไม่เกิน 36% บวกค่าติดตามหนี้ตามจริง

ทั้งนี้ ธปท.จะนำร่างออกบังคับใช้ ความคิดเห็นจากผู้บริโภคและผู้ประกอบธุรกิจในวันที่ 28 ก.ย.-12 ต.ค.นี้ และจะประกาศใช้เกณฑ์การกำกับดูแลผู้ประกอบการสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นหลักประกันได้ในเดือน พ.ย. 2561 ส่วนธุรกิจภายใต้สถาบันการเงินหรือธนาคารพาณิชย์ก็ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์เช่นกัน

การดำเนินการทั้งในส่วนนี้ของกระทรวงการคลังที่ต้นกฎหมายคุณนั้นแบงก์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นรายย่อย ขณะที่ ธปท.กำกับดูแลแบงก์ที่เป็นรายใหญ่ ถือว่าเป็นการเข้าควบคุมกำกับดูแลธุรกิจนั้นแบงก์ได้ทั้งระบบ ทำให้การกำกับดูแลมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้ใช้บริการได้รับการคุ้มครองมากขึ้น จากที่ก่อนหน้านี้ธุรกิจนั้นแบงก์ทั้ง 5 ประเภท ไม่มีหน่วยงานหลักกำกับดูแลว่ามีปัญหาที่ต้องฟ้องร้องตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทำให้ลูกค้าไม่ได้รับความเป็นธรรม เพราะส่วนใหญ่ไม่มีกำลังฟ้อง ทำให้ถูกเอาเปรียบ แต่เมื่อมีการตั้งหน่วยงานขึ้นมาเป็นเจ้าภาพดูแลโดยตรงก็จะทำให้ลูกค้านั้นแบงก์ทั้ง 5 ประเภทถูกเอาเปรียบน้อยลง ■

จีนมหาอำนาจโลก จากศตวรรษอภัยสู่ยุคแห่งความรุ่งโรจน์ (ต่อ)

คอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ 19 เปลี่ยนผ่านสำเร็จรอบด้าน กลั้มาเป็นชาติชั้นนำที่ภาคภูมิใจในตัวเอง เช่น **ระบอบการเมืองและเศรษฐกิจ** เวลานี้ต้องถือว่าระบอบของจีนเป็นระบอบใหม่อีก ระบอบหนึ่ง จีนไม่คิดว่าจะต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบตะวันตกอีก และพูดเต็มปากเต็มคำแล้วว่าโมเดลการเมือง เศรษฐกิจของตนใช้ได้ดีกับประเทศของตน ระบอบนี้จะเรียกว่าเป็นระบอบเผด็จการก็แล้วแต่ เพราะกระบวนการกำหนดนโยบายของจีนเริ่มจากสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์เกือบร้อยล้านคนที่ร่วมรับรัฐ ถกเถียง นำเสนอนโยบาย และเชื่อมสู่ประชาชนอีก 1,400 ล้านคน ระบอบการเมืองจีนยังเป็นระบอบที่สร้างผู้นำได้ดีหากวันนี้ไม่ได้คนอย่างสีจิ้นผิง ก็จะได้คนที่คุณภาพคล้ายกันมาเป็นผู้นำ เพราะเป็นระบบที่ไม่ว่าบุคคลเก่งเพียงใดต้องได้จากระดับล่างของพรรค ระหว่างนั้นระบบจะฝึกบุคคลให้เห็นแก่ประโยชน์ของชาติ ฝึกแผนการและความคิดใหม่สำหรับบ้านเมือง ให้เป็นทั้งผู้เรียนและผู้ปฏิบัติตรงข้ามกับไทยที่การเรียนรู้กับการ

ปฏิบัติแยกส่วนกัน **ด้านเศรษฐกิจ** ระบบของจีนพัฒนาเป็น **"ทุนนิยมเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Capitalism)"** ซึ่งเป็นทุนนิยมที่พรรคคอมมิวนิสต์ รัฐ และภาคเอกชนหนุนเสริมกัน พรรคเข้าไปถือหุ้นในบริษัทต่างๆ และนายทุนจีนจำนวนมากก็เป็นสมาชิกพรรคและเดินตามพรรค **ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี** จีนเปลี่ยนจากโรงงานโลก ค่าแรงถูกเป็นจีนผู้สร้างนวัตกรรมได้แล้ว แม้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในห้องทดลองของสหรัฐจะยังเป็นหนึ่ง แต่ถ้าเป็นเทคโนโลยีในตลาด จีนขายสินค้านวัตกรรมเป็นมูลค่าสูงกว่าสหรัฐแล้ว เทคโนโลยีอย่างการสร้างทางหลวงและรถไฟความเร็วสูง e-Commerce การใช้จ่ายที่ไม่ใช้เงินสด ฯลฯ จีนก็ล้ำหน้าโลกแล้ว ศ.ดร.เอนก ตั้งข้อสังเกตว่าประวัติศาสตร์ที่ต้องสู้หาประเทศให้พ้นจากความอภัยคือจีนและเกาหลีใต้ สมัยใหม่ของจีนเป็นการเมืองเพื่อชาติ เพื่อผู้ชาติ มากกว่าเป็นการเมืองเพื่อแย่งชิงผลประโยชน์ พรรคคอมมิวนิสต์

จีนซึ่งเป็นเสมือนรัฐที่ซ่อนอยู่เหนือรัฐของจีนก็พยายามเป็นตัวแทนของสังคมจีนทั้งสังคม มากกว่าเป็นตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มเหมือนพรรคการเมืองทั่วไป รัฐของจีนมีความต่อเนื่องผ่านพรรคคอมมิวนิสต์ที่นำพาชาติต่อสู้ปกครอง และพัฒนาประเทศมาตลอด แนวคิดของจีนไม่มองรัฐกับสังคมเป็นปฏิปักษ์กันเหมือนตะวันตก แต่นั่นเรื่องการเมืองทำให้รัฐเก่งและยั่งยืน ขณะที่รัฐศาสตร์ตะวันตกเน้นเรื่องรัฐที่กดขี่และไม่กดขี่รัฐของจีนนั้นไม่เชื่อว่าถูกเสมอ แต่ปรับตัวได้เร็วและปรับตัวอยู่ตลอด

"เมื่อศึกษาจีนมาถึงเวลานี้ เราอาจจะต้องคิดว่าไว้ระดับหนึ่งว่าสูตรแห่งความสำเร็จสำหรับแต่ละสังคมในโลกใบนี้ไม่ได้มีเพียงสูตรเดียวแบบตะวันตก แบบของจีนก็เป็นอีกสูตรหนึ่ง และสิ่งที่ดีคือจีนไม่เคยคิดว่าสูตรของตนจะส่งออกได้ จีนเชื่อว่าสูตรนี้เหมาะสำหรับจีนเท่านั้น ส่วนประเทศอื่นๆ อาจเรียนรู้ได้ แต่สุดท้ายต้องไปคิดระบบที่เหมาะสมของตนเอง" ศ.ดร.เอนก ทิ้งท้าย ■